

Bönsöndagen

Psalmer: 238a, 704, 20, 525, 211, 582

Texter: 1 Kung 3:5-15, Rom 8:24-27, Matt 6:5-8

Nåd vare med er och frid från Gud vår Fader och Herren Jesus Kristus. Amen.

Matt 6:5-8

5 Och när ni ber ska ni inte vara som hycklarna, som älskar att stå och be i synagogorna och i gathörnen för att synas inför människor. Jag säger er sanningen: De har fått ut sin lön.

6 Nej, när du ber, gå in i din kammare och stäng din dörr och be till din Far som är i det fördolda. Då ska din Far, som ser i det fördolda, belöna dig.

7 Och när ni ber ska ni inte rabbla tomma ord som hedningarna. De tänker att de ska bli bönhörda för sina många ords skull. 8 Var inte som de, för er Far vet vad ni behöver innan ni ber honom om det.

Låt oss be!

Käre Herre Jesus, vi tackar dig för att du gett oss rätt att bli Guds barn som får be till vår himmelske Far i förvisning om att han förstår, hör och svarar. Du har lärt oss hur vi ska be och hur vi inte ska be. Hjälp oss ta din undervisning till hjärtat. Amen.

I Bergspredikan lär Jesus oss först hur vi inte ska be. I vår text lär han oss att vi inte ska be som hycklarna eller hedningarna. Sedan lär han oss hur vi ska be. I versen efter vår predikotext säger han: så ska ni be. Och sedan lär han lärjungarna att be ”Fader vår” eller ”Herrens bön”. Så idag ska vi lära oss hur vi inte ska göra när vi ber. Men det är mycket uppbyggelse också i det.

Jesu ord om hur vi inte ska be träffar i sin egentliga betydelse fariseernas och de skriftlärdes böner och hedningarnas böner. Jesus börjar med att säga: *när ni ber ska ni inte vara som hycklarna, som älskar att stå och be i synagogorna och i gathörnen för att synas inför människor. Jag säger er sanningen: De har fått ut sin lön.* När Jesus säger ”när ni ber” förutsätter han att vi kristna känner behov av att be och gärna vill be och därför gör det regelbundet. Men när vi ber ska vi inte göra som hycklarna. Vilka syftar han på? Ordet ”hycklare” används egentligen om en skådespelare som står på scen och gestaltar en annan person än han själv är. Därför kan ordet syfta på alla som utåt ger sken av att vara djupt troende men inte är det i sitt hjärta. Jesus syftade på fariseerna och de skriftlärderna. De framstod som mycket religiösa. Man kunde se dem försänkta i långa böner i synagogan eller i gathörnen. Men Jesus säger att de gjorde det just för att synas inför människor. De agerade så att människor inte kunde undgå att se dem, kanske genom att välja de främsta platserna i synagogan,

eller se till att de befann sig i något gathörn där det passerade mycket folk när det blev tid för bön. De låtsades förstås att de befann sig där av en händelse just vid någon av bönetimmarna och de ville ge sken av att ingenting kunde hindra dem från att be på den bestämda tiden. Och många blev lurade och tänkte: se, så djupt religiösa de är.

Värderingarna i dagens sekulariserade samhälle är inte desamma som i Israel på Jesu tid. Att ge uttryck för tron på Gud ger inte hög status i vårt samhälle och det är till och med ovanligt att man ens ser någon knäppa händerna och be bordsbön. De enda som vi idag kan se iaktta bönetiderna är vissa muslimer. På Bergska skolan i Finspång kan man då och då se muslimer lägga ut bönemattor i korridoren och be i riktning mot öster på de bestämda tiderna. Och när man ser det så förstår man att de tar det allvarligt med sin religionsutövning. Och då förstår man också att folk på Jesu tid blev imponerade när fariseerna och de skriftlärde stannade upp i ett gathörn på den bestämda bönetiden och bad långa böner.

Jesus tog helt avstånd från ett sådant beteende och sådana böner när han sa att de fått ut sin lön. Vad var de ute efter för lön med sina böner? Ja, de ville bli sedda och ansedda av människor. Det var också all den lön de fick. De fick vad de ville, men inget mer. De blev sedda av människor precis som de ville, men deras böner steg inte upp inför Gud. Gud svarade inte på deras böner med kroppsliga och andliga välsignelser. De hade redan fått ut sin lön.

För att undvika att bönerna blir något man visar upp som tecken på egen fromhet lär Jesus oss att be enskilt: *när du ber, gå in i din kammare och stäng din dörr och be till din Far som är i det fördolda. Då ska din Far, som ser i det fördolda, belöna dig.* Jesus vill att vi ska be våra privata böner i enskildhet, så att det inte blir ett skådespel för andra. Det finns ingen anledning till det för vi ber till vår Far som är i det fördolda och ser i det fördolda. Det innebär att det inte är nödvändigt att gå till kyrkan för att be eller någon annan plats för Gud är närvarande och hör närhelst en troende ber.

Men detta utesluter inte att vi också ber tillsammans med våra trossyskon när vi samlas till gudstjänst. Jesus deltog både i gudstjänsterna i synagogan och i templet. Och han citerade Skriften vid ett tillfälle och sa att templet var *ett bönens hus*. Och han drev ut dem som gjorde det till något annat, ett rövarnäste. Han bad också tillsammans med sina lärjungar och lovade att höra de troendes böner när de bad tillsammans, om än de bara var två eller tre. När vi går vidare i Bergspredikan hör vi Jesus lära sina lärjungar Herrens bön som innehåller flera ord som förutsätter att det är troende som ber tillsammans. Fader vår... ge oss...vårt dagliga bröd... förlåt oss... fräls oss... osv. Det är alltså en bön vi lika gärna kan be enskilt för oss själva och alla våra trossyskon, eller tillsammans med våra trossyskon när vi träffas.

Var och en troende som ber enskilt till sin himmelse Far får detta löfte: *Då ska din Far, som ser i det fördolda, belöna dig.* Vår himmelske Far ser vad som finns i hjärtat hos varje troende som vänder sig till honom i bön. Och det behagar honom att vi ber. Det är en god gärning, liksom allt annat vi gör som en frukt av tron på Jesus Kristus. Belöningen är inte något vi förtjänat utan en nådelön. Han har lovat en nådelön till alla troende som vänder sig till honom och ber i Jesu namn. Belöningen kan vara ett särskilt bönesvar, för Gud hör och svarar alla böner på ett sätt som blir till vårt bästa. Men det kan också vara en belöning som består i att Gud på ett mer allmänt sätt välsignar oss till kropp och själ, lekamligt och andligt, timligt och evigt.

Jesus har varnat oss för att försöka imponera på andra med vår fromhet och våra böner. Han varnar oss också för att försöka imponera på Gud med många ord och långa böner som hedningarna gör: *Och när ni ber ska ni inte rabbla tomma ord som hedningarna. De tänker att de ska bli bönhörda för sina många ords skull.* Hedningarna upprepar samma böner om och om igen, ju längre desto bättre. Kanske de till sist blir bönhörda för sina många ords skull. Jesus syftar också på judarnas böner som ofta var långa, med många ord. Vi ska inte göra som de.

Judendom och islam har mycket gemensamt. Judarna har tre bönetider per dag, fyra på sabbaten. Muhammed ville gå längre än judarna och föreskrev fem bönetider. Vid två av judarnas böner ska de säga den judiska trosbekännelsen. Muslimerna säger trosbekännelsen vid alla fem bönetiderna. Judarnas och muslimernas trosbekännelser är korta och rätt lika varandra, med tillägget för muslimerna att Muhammed är Guds profet. Judarna ber i riktning mot Jerusalem. Det gjorde muslimerna också så länge Muhammed hoppades bli mottagen som profet av judarna. När de inte erkände honom ändrade han sig, så nu ber muslimerna i riktning mot Mecka istället. Muslimerna ber egentligen inte om något utan de reciterar kapitel ur Koranen på arabiska fast de inte förstår arabiska. Ju mer de lärt sig att säga på arabiska desto bättre. Ju fler ord desto bättre. Om någon förklarar för dem vad korantexten betyder så kan du få ett sammanfattande svar om du frågar. Men vad orden betyder vet de inte. Jesu ord om att inte ”rabbla tomma ord” som hedningarna träffar muslimerna som inte ens förstår vad orden betyder när de ber.

Men att ”rabbla tomma ord” syftar också på alla tanklösa böner, då bönen har blivit en tom ceremoni som förättas på ett mer mekaniskt, automatiskt sätt utan att hjärtat är med. *Var inte som de,* säger Jesus, *för er Far vet vad ni behöver innan ni ber honom om det.* Det är som om Jesus säger: ”Kom ihåg att Gud är er käre Far i himlen. Han är inte avvisande till era böner. Han vill att ni ska be till honom. Han har inte heller svårt att fatta. Ni behöver inte försöka övertyga honom med många ord. Du behöver inte beskriva dina önskningar och behov in i minsta detalj. Din himmelske Far är allvetande. Han vet precis allt, även vad som finns i ditt hjärta. Han vet vad du

behöver och han vet vad som är bäst för dig redan innan du bett honom om något.”

Djävulen och förnuftet vill inte att vi ska be och därför kommer genast förnuftets invändning. Om vi nu inte behöver förklara för Gud vad vi behöver så behöver vi inte alls be några böner. Att tänka så är lika illa som att börja ”rabbla tomma ord”. Vår nådige Gud har gjort bönen till en del av vårt kristna liv, för vi hör hans uppmaningar att be överallt i Skriften. Och till sina befallningar har fogat löftet att han ska höra och svara på våra böner med många välsignelser, välsignelser till kropp och själ, välsignelser som gör vår tro starkare och helgar oss till ett gudfruktigt liv, välsignelser som ger evangeliet och kyrkan framgång och hindrar det som bryter ner tron. Ska vi då lyssna till förnuftets röst som säger att det inte är någon mening att be. Nej, som barn till vår himmelske Far ska vi inte ignorera hans befallningar, och inte heller beröva oss själva de många välsignelser han lovat som svar på våra böner.

Låt oss be!

Käre Herre Jesus Kristus, vi tackar dig för evangelium som ger oss en rätt frälsande tro. Det är en förutsättning för denna bön och alla våra böner. Utan tron är bönen ingen bön utan ett rabblande av tomma ord. Men vi tackar dig för att vi genom tron frimodigt kan träda fram inför Gud. Vi ber att du hjälper oss bli flitiga bedjare som ber rätta böner, så att det inte om oss sägs: Ni får inget för ni ber illa. Hjälp oss i vår svaghet så att vi får del i allt det goda du vill välsigna oss med. Amen.